

विरुद्ध 1) adj. s. u. 2. **रुद्ध** mit **वि**. — 2) m. pl. Bez. einer Gruppe von Göttern unter dem 10ten Manu VP. 268. Buā. P. 8, 13, 22. — 3) n. (sc. **द्रुपक**) ein best. Tropus, wobei einem verglichenen Dinge die dem Dinge, womit jenes verglichen wird, zukommenden Thätigkeiten abgesprochen, dagegen andere, diesem nicht zukommende zugesprochen werden, Kāvś. 2, 84. Beispiel Spr. 4330.

विरुद्धता (von **विरुद्ध**) f. das im-Widerspruch-Stehen SARVADARĢANAS. 166, 14. येन लोकद्वये ऽपि (wohl **द्वयेनापि** zu lesen: Conflict mit) **विरुद्धता** न भवति (येन लोकद्वये न विरुध्यते ed. Bomb.) PAKĢAT. 280, 3. लोकद्वयाविरुद्धता 261, 6.

विरुद्धत्व (wie oben) n. 1) Feindseligkeit, feindselige Gesinnung: राज्ञो von Seiten des Fürsten RĀĢA-TAR. 2, 71. — 2) das im-Widerspruch-Stehen SARVADARĢANAS. 45, 20. KUSUM. 38, 15.

विरुद्धमतिकृत् adj. eine entgegengesetzte Vorstellung erweckend; n. Bez. einer best. Redefigur, einer Art von Antiphrasis: विपरीतार्थधीर्यस्माद्विरुद्धमतिकृन्मत् PrATĪPAR. 61, a, 8. 62, a, 7. Beispiel: अम्बिकारमणस्याङ्गिसेवा व्यर्थ कथं भवेत् । राज्ञामकार्यमित्राणां विनाशं समुपेयाम् ॥ Hier können die Worte अम्बिकारमण, अकार्यमित्र und विनाश zu einer verkehrten Auffassung Veranlassung geben.

विरुद्धार्थदीपक n. eine best. rhetorische Figur, bei der von einem und demselben Subjecte zwei einander widersprechende Thätigkeiten in Bezug auf ein und dasselbe Object (aber nur scheinbar) ausgesagt werden Kāvś. 2, 110. Beispiel Spr. (II) 666.

विरुद्धाशन (**विरुद्ध** + **अ**) n. der Genuss ärztlich verbotener Speisen Suçr. 4, 75, 19.

विरुद्धिर् (2. **वि** + **रु**) adj. blutlos MBh. 3, 8746. 6, 4079.

विरुद्ध (2. **वि** + **रुद्ध**) adj. (f. **अ**) **rauh**: **पाण्डुरन्वो चरणौ** VarĀh. Bṛh. S. 68, 8. von Reden: **वचनप्राप** BHAR. NĀTJAC. 19, 80. **अविरुद्धता** वाणी R. 6, 23, 14.

विरुद्धता (von **विरुद्ध**) 1) adj. trocken —, **rauh** machend, adstringierend Suçr. 4, 53, 1. 198, 1. 204, 15. Verz. d. Oxf. H. 304, b, 19. — 2) n. a) das trocken-, **rauh**-Machen, Adstringiren Suçr. 4, 131, 15. — b) hartes Anfahren, = **तारणा** HALĀJ. 1, 149.

विरुद्धत् denom. von **विरुद्ध**; s. **विरुद्धता**.

विरुद्ध s. u. 1. **रुद्ध** mit **वि**.

विरुद्धक (von **विरुद्ध**) 1) m. n. angekeimte Körner H. 1183. Siddh. in Nigh. Pa. Suçr. 4, 233, 4. 235, 8. VĀGBH. 7, 29. 8, 41. — 2) m. N. pr. eines Lokapāla VJUTP. 83. eines Fürsten der Kumbhāṇḍa LALIT. ed. Calc. 266, 13. 378, 15. Lot. de la b. l. 3. 240. VJUTP. 89. eines gegen die Çākya feindselig auftretenden Fürsten, eines Sohnes des Prasenaṅgit SCHUEPNER, Lebensb. 270 (40). BURN. Intr. 167. HIOUEN-THSANG I, 141. 305. WASSILJEV 11. eines Sohnes des Ikshvāku VJUTP. 92. SCHUEPNER, Lebensb. 233 (3).

1. **विद्वप** (2. **वि** + **द्वप**) n. Missgestalt, Hässlichkeit: **धृक्** HARIV. 16006. KATHĀS. 52, 75.

2. **विद्वप** (wie oben) 1) adj. (f. **अ**) a) verschiedenfarbig, verschieden gestaltet, verschiedenartig; mannichfaltig; verändert, verwandelt RV. 4, 70, 7. Nacht und Morgen 113, 3. 5, 1, 4. 6, 49, 3. Agni 3, 1, 13. कृतानि

38, 9. समानं नाम बिभ्रते विद्वपाः 7, 103, 6. 10, 169, 2. VS. 16, 25. 30, 22. ध्रुपः TS. 5, 6, 4, 1. TBh. 3, 1, 2, 10. PAKĢAT. Br. 12, 4, 18. 14, 9, 8. KAUÇ. 101. यद्विद्वपाचरं मर्त्येषु RV. 10, 95, 16. ते विद्वपा भवत विद्वपा भवतेति भवत ध्रुपन् verwandelt auch AIT. Br. 5, 1. die Aṅgiras Nir. 11, 17. RV. 3, 53, 7. 10, 62, 5. 6; vgl. u. 2) c). प्रकृति^० verschieden von (Gegens. सद्रूप) SĪMĢHAK. 8. प्रत्यय ein der Form nach verschiedenes Suffix P. 3, 1, 7, KĀr., Schol. एकार्थानां विद्वपाणाम् gleiche Bedeutung aber verschiedene Form habend 1, 2, 64, VĀrtt. 16 in der ed. Calc. — b) missgestaltet, unförmlich, hässlich (Gegens. सुद्रूप, द्रुपवत्): पशु KĀND. Up. 2, 15, 2. Personen MBh. 1, 4290. 3, 2749. R. 4, 59, 19. R. GORR. 4, 6, 18. 3, 1, 21. 23, 16. 5, 10, 19. Spr. 1561. 1647. 4972. VarĀh. Bṛh. S. 16, 33. प्रायो विद्वपासु भवति दोषाः 70, 23. KATHĀS. 20, 119. 34, 96. 40, 26. 55, 46. 56, 348. 87, 33. 123, 163. विद्विद्वपा eine Hässliche finde einen Mann BHĀG. P. 6, 19, 26. MĀRK. P. 34, 46. Çiva MBh. 12, 10360. कीटस्य तनुः 8, 1966. देह HARIV. 10863. VarĀh. Bṛh. S. 69, 39 (अति^०). श्रकृति KATHĀS. 12, 69. द्रुप MBh. 13, 2166. R. 3, 75, 21. **द्रुप** adj. MBh. 1, 5931. R. 3, 62, 38. 5, 14, 68. MĀRK. P. 69, 30. पक्षी Flügel R. 4, 60, 5. विद्वपाहुतदर्शन VarĀh. Bṛh. S. 46, 94. अतिविद्वपफल (कृतिन्) 07, 10. **तार** 11, 27. रेखा eine hässlich aussehende Linie 53, 103. — c) um Eins (द्रुप) vermindert, minus Eins VarĀh. Bṛh. 7, 5. — 2) m. N. pr. a) eines Asura MBh. 2, 366. HARIV. 12697. — b) eines Sohnes des Dāmons Parivarta MĀRK. P. 51, 62. — c) eines Aṅgirasa RV. 4, 45, 3. 8, 64, 6. Liedverfasser von 8, 43. fg. 64. MBh. 13, 4148. Vater des Prshadaçva Pravarādhj. in Verz. d. B. H. 56, 16. fg. und Sohn des Ambarisha VP. 359. Buā. P. 9, 6, 1. — d) eines Sohnes des Kṛṣṇa BHĀG. P. 10, 90, 34. — e) eines Fürsten WILSON, Sel. Works 2, 20. — f) zweier buddhistischer Lehrer TĀRAN. 146. 162. 170. 192. 203. — 3) f. **अ** a) Bez. zweier Pflanzen: = अतिविषा und डुरालभा RĀĢAN. im ÇKDr. — b) N. pr. einer Tantra-Gottheit KĀLĀK. 4, 30. — **विद्वपाय** KĀN. 73 bei WEBER fehlerhaft für प्रकोपाय; vgl. Spr. (II) 1287. Vgl. **वैद्वप** und **वैद्वप्य**.

विद्वपक (von 2. **विद्वप**) 1) adj. (f. **अ**) missgestaltet, hässlich Vet. in LĀ. (III) 19, 3. कन्या UDYĀHATATVA im ÇKDr. — 2) m. a) der Hässliche, als Bein. eines Mannes DAÇAK. 67, 13. 80, 23. — b) N. pr. eines Asura MBh. 12, 8263.

विद्वपकरा (2. **वि** + 2. **करा**) 1) adj. (f. **अ**) verunstaltend: बरा **क**रणी नृणाम् Buā. P. 9, 18, 36. — 2) n. a) das Verunstalten: einer Person R. 4, 3, 19 (13 GORR.). R. GORR. 4, 4, 50. 5, 56, 136. Buā. P. 10, 60, 56. — b) das Zufügen eines Leides: सर्वो ऽपि जनो विद्वपकरणे समर्थो भवति नेपकरणे PAKĢAT. 86, 3. 213, 23.

विद्वपा (von **विद्वप**) n. das Verunstalten R. 3, 24 in der Unterschr. **विद्वपता** (von 2. **विद्वप**) f. 1) Verschiedenartigkeit SARVADARĢANAS. 69, 1. — 2) Missgestalt, Hässlichkeit MBh. 1, 4265. मुखं तस्या विद्वपतो यातम् R. 3, 61, 44.

विद्वप्य (wie oben) entstehen, verunstalten: तं व्यद्वपयत् Buā. P. 10, 54, 35. विद्वपयितुम् Hit. 63, 1. विद्वपित MBh. 13, 1481. R. 4, 1, 44 (18 GORR.). 3, 24, 26. 36, 26. 40, 18. NALOD. 3, 18. वालधि^० (धुर्य) M. 4, 67.

विद्वपशक्ति m. N. pr. eines Vidjādhara KATHĀS. 46, 68.

विद्वपशर्मन् m. N. pr. eines Brahmanen KATHĀS. 40, 26. fgg.